

Početna stranica>Pokretanje sudskog postupka>Pravni sustav EU-a i nacionalni pravni sustavi>**Specijalizirani nacionalni sudovi**
Specializuoti nacionaliniai teismai

Njemačka

Šiame skirnyje pateikiama informacija apie Vokietijos specializuotų teismų sistemą.

Darbo teismai

Darbo teismai sprendžia darbo teisės ginčus, kurie kyla iš darbuotojų ir darbdavių sutartinių santykių (individuali darbo teisė). Šie teismai taip pat nagrinėja kolektyvinių sutarčių šalių ginčus, pavyzdžiui, profesinių sąjungų ir darbdavių asociacijų ginčus (kolektyvinė darbo teisė) arba darbdavių ir įmonių tarybų ginčus.

Darbo teismai (kaip *Länder* (žemių) teismai) yra pirmosios instancijos teismai. Juose bylas nagrinėja kolegijos, kurias sudaro vienas profesionalus teisėjas (pirmininkas) ir du tarėjai (vienas tarėjas skiriamas iš darbuotojų, kitas – iš darbdavių). Tam tikrus sprendimus, kai nereikalingas žodinis bylos nagrinėjimas, priima pirmininkaujantis teisėjas nedalyvaujant tarėjams.

Aukštesnieji darbo teismai (vok. *Landesarbeitsgerichte*, jie taip pat yra *Länder* (žemių) teismai) nagrinėja apeliacinius skundus ir skundus dėl darbo teismų sprendimų. Šių teismų kolegijas taip pat sudaro vienas profesionalus teisėjas ir du tarėjai (vienas tarėjas skiriamas iš darbuotojų, kitas – iš darbdavių).

Paskutine instancija bylas nagrinėja **Federalinis darbo teismas** (vok. *Bundesarbeitsgericht*). Šio teismo kolegijas taip pat sudaro vienas pirmininkaujantis teisėjas, du papildomi profesionalūs teisėjai ir du tarėjai (vienas tarėjas skiriamas iš darbuotojų, kitas – iš darbdavių).

Administraciniai teismai

Už administracinių bylų nagrinėjimą atsakingi trijų teismų sistemos grandžių teismai: bendrosios kompetencijos administraciniai teismai, socialinių bylų teismai ir mokesčių bylų teismai. Pagrindinė bendrosios kompetencijos administracinių teismų, socialinių bylų teismų ir mokesčių bylų teismų ypatybė – šie teismai taiko *ex officio* tyrimo (vok. *Amtsermittlung*) principą. Tai reiškia, kad šie teismai privalo tirti bylos faktines aplinkybes savo iniciatyva (t. y. ne tik pagal vienos iš bylos šalių prašymą ar remdamiesi šalių pateiktais įrodymais), nes teismo sprendimo pagrįstumas yra viešojo intereso klausimas.

Bendrieji administraciniai teismai

Yra trijų pakopų (instancijų) bendrieji administraciniai teismai.

Pirmoji instancija – administraciniai teismai (vok. *Verwaltungsgerichte*).

Antroji instancija – aukštesnieji žemių (vok. *Land*) administraciniai teismai (vok. *Oberverwaltungsgericht* arba *Verwaltungsgerichtshof*).

Aukščiausioji instancija – **Federalinis administracinis teismas** (*Bundesverwaltungsgericht*).

Administraciniai teismai paprastai turi jurisdikciją nagrinėti bylą pirmąja instancija. Aukštesnieji administraciniai teismai yra visų pirma apeliaciniai teismai; jų funkcija – nagrinėti pirmosios instancijos teismų sprendimus teisės ir faktų požiūriu. Federalinis administracinis teismas yra kasacinis teismas, kuris nagrinėja tik skundus dėl teisės klausimų (vok. *Revision*) (yra kelios išimtys).

Bendrieji administraciniai teismai paprastai nagrinėja visus administravimo įstaigų ir privačių asmenų ginčus dėl teisingo administracinių įstatymų ir kitų teisės aktų taikymo. Kai administravimo įstaiga byloje dalyvauja ne kaip valdžios subjektas, o kaip privati bendrovė, vietoje administracinių teismų jurisdikciją turi bendrosios kompetencijos teismai. Tai taikoma visiems iš tokios veiklos kylantiems ginčams. Be to, ginčai, kurie pagal įstatymą teisingi kitam teismui (pavyzdžiui, mokesčių bylų teismams, socialinių bylų teismams arba bendrosios kompetencijos teismams) nėra teisingi bendriesiems administraciniams teismams.

Administraciniuose teismuose sprendimus priima teisėjų kolegijos. Administraciniuose teismuose bylas paprastai nagrinėja trys profesionalūs teisėjai ir du tarėjai. Aukštesniuose administraciniuose teismuose bylas paprastai nagrinėja trys profesionalūs teisėjai. Federalinio administracinio teismo kolegiją sudaro penki profesionalūs teisėjai. Administraciniuose teismuose bylos gali būti paskiriamos nagrinėti vienam teisėjui.

Socialinių bylų teismai

Socialinių bylų teismai, kaip ir bendrieji administraciniai teismai, apima tris instancijas, kurios užtikrina tinkamą užduočių pasidalijimą. Socialinių bylų teismai paprastai turi jurisdikciją nagrinėti bylą pirmąja instancija. 14 kiekvienos žemės (vok. *Länder*) aukštesniųjų socialinių bylų teismų (vok. *Landessozialgericht*) yra apeliaciniai teismai; yra vos kelios išimtys, **Federalinis socialinių bylų teismas** (vok. *Bundessozialgericht*) yra kasacinis teismas, kuris nagrinėja tik teisės klausimus (vok. *Revision*).

Socialinių bylų teismai visų pirma atsakingi už ginčų, susijusių su socialine apsauga (pensijomis, draudimu nuo nelaimingų atsitikimų ir sveikatos draudimu ir ilgalaikės priežiūros draudimu), nedarbo draudimu, minimalia darbo ieškančių asmenų apsauga bei socialine gerove (ypač socialine parama, išmokomis pagal lšmukų prieglobsčio prašytojams įstatymą (vok. *Asylbewerberleistungsgesetz*) ir tam tikrais klausimais, susijusiais su Neįgaliųjų įstatymu (vok. *Schwerbehindertenrecht*)), nagrinėjimą. Socialinių bylų teismų kolegijas sudaro vienas profesionalus teisėjas ir du tarėjai. Žemių (vok. *Länder*) socialinių bylų teismų kolegijas ir Federalinio socialinių bylų teismo kolegijas sudaro trys profesionalūs teisėjai ir du tarėjai.

Mokesčių bylų teismai

Mokesčių bylų teismų sistemą sudaro pirmosios instancijos mokesčių bylų teismai ir **Federalinis finansų teismas** (vok. *Bundesfinanzhof*), kuris yra aukščiausiasis apeliacinis teismas, nagrinėjantis skundus teisės klausimais (vok. *Revision*). Mokesčių bylų teismų kompetencija apima ginčus dėl valstybės mokesčių, rinkliavų ir muitų. Mokesčių bylų teismų kolegijas sudaro trys profesionalūs teisėjai ir du tarėjai, o Federalinio mokesčių bylų teismo kolegiją paprastai sudaro penki profesionalūs teisėjai. Mokesčių bylų teismuose bylos gali būti paskiriamos nagrinėti vienam teisėjui.

Kiti specializuoti teismai

Federalinis Konstitucinis Teismas

Federalinis Konstitucinis Teismas (vok. *Bundesverfassungsgericht*) turi jurisdikciją nacionaliniu lygmeniu spręsti konstitucinius klausimus. Jo sprendimai grindžiami Vokietijos konstitucijos – Pagrindinio įstatymo (vok. *Grundgesetz*) nuostatomis. Dauguma Federalinio Konstitucinio Teismo nagrinėjamų bylų iškeltos pagal konstitucinius skundus. Šiuos skundus teikia piliečiai, kurie mano, kad teismo sprendimu, Vyriausybės veiksmais ar teisės aktu pažeidžiamos jų konstitucinės teisės. Paprastai konstitucinis skundas priimamas tik tuo atveju, kai išnaudotos galimybės kreiptis į visus kitus kompetentingus teismus (t. y. skundas teikiamas dėl aukščiausiosios instancijos teismų sprendimų). Tiesiogiai pateikti konstitucinį skundą dėl teisės akto galima tik išimtiniais atvejais.

Yra dar kelios proceso rūšys. Prie jų priskiriama, be kita ko, abstrakti ir konkreti įstatymų konstitucingumo teisminė kontrolė, taip pat procedūros, kuriomis nustatoma, ar konstitucinės institucijos neviršijo savo įgaliojimų. Tam tikri Federalinio Konstitucinio Teismo sprendimai gali turėti įstatymo galią. Teismą sudaro du skyriai (vok. *Senate*), kuriuose yra po aštuonis teisėjus. Bylos nagrinėjamos trijų teisėjų kolegijose arba skyriuje ir paprastai be žodinio nagrinėjimo.

Žemių konstituciniai teismai (vok. *Landesverfassungsgerichte / Staatsgerichtshöfe*)

Žemių konstituciniai teismai yra atitinkamų federalinių žemių (vok. *Länder*) konstituciniai teismai. Jie paprastai sprendžia konstitucinius ginčus, susijusius su žemių (vok. *Land*) teise (vok. *Landesrecht*), kurioje taip pat reglamentuojama šių teismų faktinė sudėtis, administracinės procedūros ir kompetencija.

Susijusios nuorodos

[Federalinis darbo teismas](#)

[Federalinis administracinis teismas](#)

[Federalinis socialinių bylų teismas](#)

[Federalinis finansinių bylų teismas](#)

[Federalinis Konstitucinis Teismas](#)

Paskutinis naujinimas: 14/05/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.